

ZBOR OBČANOV

Leto: VIII.,

JUNIJ 1968

št. 5/61

CENA: 40 par (40 Sdin)

GLASILO
SZDL
LJUBLJANA-
BEŽIGRAD

Še 117 milijonov za šole

Temeljni izobraževalni skupnosti primajkuje več kot milijardo S dinarjev
Bežigrad prispeva zadnjikrat?

Po najnovejši zahtevi Temeljne izobraževalne skupnosti Ljubljana naj bi občinska skupščina Bežigrad prispevala za financiranje šolstva in otroškega varstva še dodatnih 191 milijonov starih dinarjev. Temeljni izobraževalni skupnosti namreč primanjkuje milijardo in tristo milijonov starih dinarjev, da bi zagotovili financiranje vzgoje in izobraževanja po merilih, ki so jih bili pripravili. Denarja, zbranega po stopnjah, ki jih določa zakon, je torej za 1,3 milijarde starih dinarjev premalo, zato naj bi ta znesek dodatno prispevale ljubljanske in okoliške občine.

Za financiranje šolstva in otroškega varstva (vključno s strokovnim šolstvom), naj bi letos Bežigrad prispeval milijardo in 500 milijonov starih dinarjev, kar je 24% več kot lani. Zagotovljenih je milijarda 300 milijonov st. dinarjev, manjka pa še 191 milijonov starih din. Zahtevo Temeljne izobraževalne skupnosti, da bi pokrili ta primanjkljaj, je obravnaval svet za finance bežigradske občinske skupščine. Svet predlaga, da bi primanjkljaj pokrili iz nerazporejenih dohodkov občinskega proračuna za leto 1968. (tekoča proračunska rezerva), vendar le v znesku 117 milijonov st. dinarjev. O tem bo odločala občinska skupščina na seji v četrtek 27. junija.

Temeljna izobraževalna skupnost potrebuje več denarja sprčo povečanega obsega dejavnosti: šole imajo več oddelkov kot lani, večji so prispevki od osebnih dohodkov, podražil se je prevoz učencev, povečal obseg dela Zavoda za prosvetno pedagoško službo in uprave Temeljne izobraževalne skupnosti prevzeli so financiranje vzgojne posvetovalnice in stipendiranje, denar rabi še za financiranje strokovnega proučevalnega dela, drugačna pa naj bi bila tudi razdelitev denarja za plače in materialne izdatke šol. Za vse to ima Temeljna izobraževalna skupnost premalo denarja, zato naj bi razliko pokrile

občine iz proračuna, ostane pa bi dobili še iz zneska, ki ga plačujejo gospodarske organizacije po zakonu v okviru predpisane stopnje in se zbira pri Republiški izobraževalni skupnosti.

Svet za finance je obravnaval zahtevo Temeljne izobraževalne skupnosti in predlaga občinski skupščini naslednje:

● Temeljna izobraževalna skupnost Ljubljana zahteva dodatnih 191 milijonov st. dinarjev. V tem znesku so zajeti tudi izdatki za vzgojno posvetovalnico, ki jo je lani financiral mestni svet, poleg še 2 ost. rezerva in delež za strokovno šolstvo.

Vzgojno posvetovalnico naj bi se vnaprej financiral mestni svet, rezerva naj bi letos opustili, za financiranje strokovnega šolstva pa naj Republiška izobraževalna skupnost dejansko dodeli Temeljni izobraževalni skupnosti takšen odstotek zbranega denarja, kot so ga zagotavljali ob sprejemanju zakona o stopnji republiškega prispevka. S temi popravki bi znašal delež, ki naj ga dodatno prispeva bežigradska občina, le 117 milijonov S dinarjev.

● Dodaten znesek je mogoče zagotoviti le iz nerazporejenih dohodkov občinskega proračuna za leto 1968 (tekoča proračunska rezerva). Rebalans občinskega proračuna ne pride v poštev, denarja pa tudi ni mogoče izločiti iz zneska, predvidenega za investicije, saj ni mogoče prekiniti gradnje telovadnice in vrtca ter popravila šol, ki so v teku.

O zahtevi Temeljne izobraževalne skupnosti je imel svet za finance še nekaj tehničnih pripomb. Občinski skupščini predlagajo:

● Temeljno izobraževalno skupnost je treba opozoriti na pomanjkljivost v odnosih do šol in občinskih skupščin. Temeljna izobraževalna skupnost spreminja podatke o zneskih, ki jih potrebujejo in zneskih, ki so zagotovljeni za šole, kar po nepotrebnem vznemirja prosvetne delavce in povzroča nezanesljivost pri financiranju.

● Pregledali naj bi finančno poslovanje Temeljne izobraževalne skupnosti.

● Temeljna izobraževalna skupnost naj temeljito prouči, če so vse naloge, ki jih ima v načrtu, zares nujne. Težko je verjeti, da je — sprčo pomanjkljivosti denarja — letos nujno povečati znesek Zavodu za prosvetno pedagoško službo kar za 111 odstotkov v primerjavi s preteklim letom ter, če upravlja Temeljne izobraževalne

skupnosti zares potrebuje predvideni znesek. Stipendiranje in proučevalno delo bi morali spraviti v okviru, ki jih določajo razpoložljiva sredstva.

● Nepravilna in neprijemljiva je odločitev, da so prenesli financiranje učiteljskega iz strokovnega šolstva v šolstvo splošnega tipa, če s tem niso prenesli in zagotovili tudi potrebnega denarja.

● Zakonski predpisi o financiranju strokovnega šolstva niso v skladu s potrebami. Občinska skupščina podpira predloge in ukrepe Izvršnega sveta SR Slovenije in smatra, da ni mogoče odlagati s predlaganimi spremembami pri financiranju srednjega oziroma strokovnega šolstva.

● Občinska skupščina Bežigrad ne more sprejeti predlaganega sporazuma, da bi najeli kredit za popravilo stavbe učiteljskega, ker nima več na razpolago denarja, če bo dodelila dodatni znesek za šolstvo.

Po dodatnem znesku za financiranje šolstva bo občinski proračun praktično brez (sicer neobvezne) tekoče proračunske rezerve. Ob tem je treba takoj zapisati, da občinski proračun temelji na predvidevanjih, če se bodo proračunski dohodki natekali tako, kot je v načrtu.

Občina nima več možnosti, da bi se kaj prispevala za šolstvo in bi bile še kakšne nadaljnjše zahteve Temeljne izobraževalne skupnosti brez možnosti, da bi jih urešili. To se pravi, da bo morala Temeljna izobraževalna skupnost

Poslanec Zdenko Roter

Občinska skupščina je na seji 15. maja izvolila Zdenka Roterja, predavatelja na Visoki šoli za politične vede, za novega poslanca organizacijsko političnega zbora republiške skupščine.

Dosedanji poslanec Janez Vinkler je dal ostavko ker je zaposlen kot načelnik Uprave javne varnosti v Ljubljani in ne more biti hkrati tudi poslanec.

valna skupnost z denarjem, ki naj bi ga dobila, financirati tudi dejavnost novega vrtca v krajevni skupnosti »Borisa Kidriča«, ko ga bodo jeseni odprli. Poglavitna naloga Temeljne izobraževalne skupnosti je, da zagotovi redno delo šol in vrtcev, rešitve za vse druge potrebe pa poišče v okviru, ki jih zdaj dokaj jasno zahtujejo milijarde, kolikor jih imajo na razpolago, ne pa kolikor bi jih potrebovali.

S podelitve bralnih značk na osnovni šoli »Borisa Kidriča«

Tekmovanje za Cankarjevo bralno značko

609 bežigradskih pionirjev in pionirk je dobilo Cankarjevo bralno značko. Tekmovanje je pripravila občinska zveza prijateljev mladine. Na 8. strani objavljamo imena vseh nagrajenih.

Razprava o „bežigradskem zlatu“

Novi odlok o izkoriščanju peska

Občinska skupščina je na seji 6. junija obravnavala novi odlok o ureditvi izkoriščanja gramozov, prod in peska na območju ljubljanskih občin. Odborniki so razpravljali še o poročilu Stanovanjskega podjetja Bežigrad-Moste, sprejeli pa so tudi več odlokov.

Najprej so bila na vrsti vprašanja odbornikov.

Vprašanja odbornikov

Ivan Kunovar je predlagal, naj bi na seji sveta za komunalne zadeve vabili tudi predstavnike krajevnih skupnosti, ker bi tam lahko rešili marsikakšne zadeve in jih ne bi bilo treba obravnavati na skupščini. (Predsednik sveta inž. Franc Čačovič je menil, da je takšno sodelovanje zaželeno).

Volivci v Tomačevem zahtevajo, je dejal Ivan Dimnik, da vozniki tovornjakov spoštujejo prometne znake na novi asfaltirani cesti, sicer bo hitro uničena: dovoljen je promet za tovornjake do 5 ton nosilnosti, tam pa vozijo tudi tovornjaki s 15 tonami obremenitve. Opozorilo bomo posredovali postaji milice, je odgovoril Karel Kušar.

Milan Zle je dejal, da je v zelo slabem stanju stara

cesta v Beričevem, ki jo nihče več ne vzdržuje, odkar je zgrajena nova zasavska cesta. (Opozorili bomo komunalno službo, je odgovoril predsednik Karel Kušar).

Ivan Dimnik je prosil, naj bi posredovali pri pristojni službi, da bi dovolili začasno košnje promet s konjsko vprego čez prulski oziroma šenjakovski most na Ljubljanci. Tam namreč vozijo tudi kmetje, doma iz bežigradske občine, ki imajo travnike na Barju. (Inž. Franc Čačovič je odgovoril, da zadevo proučujejo in bo prevoz dovoljen).

Anton Rems je vprašal, če bodo na prihodnji seji dobili odgovore na vprašanja volivcev in če bo takrat tudi razprava o ureditvi Titove ceste na Ježici. (Predsednik

Karel Kušar je odgovoril, da so načrti pripravljeni letos pa naj bi odkupili zemljišča in porušili stavbe, ki jih je treba odstraniti).

Slavko Remić je vprašal, kaj je bilo ukrenjenega glede asfaltne baze na Črnučah. (Predsednik Karel Kušar je pojasnil, da mora podjetje »Slovenija ceste« do jeseni postaviti filtre; tako so se tudi obvezali. Če tega ne bodo napravili, v prihodnjem letu, ne bodo smeli obratovati).

Nadaljevanje na 3. strani

Zborovanje prosvetnih delavcev

Prosvetni delavci občine Bežigrad so imeli 28. maja svoj dan. Zbrali so se v Festivalni dvorani, kjer so najprej poslušali predavanje Zdenka Roterja, predavatelja na Visoki šoli za politične vede. O tem: šola in religija. Potlej so poslušali še poročilo predsednika Temeljne izobraževalne skupnosti Ljubljana Toneta Florjančiča o merilih za nagrajevanje prosvetnih delavcev. Razprava je bila zelo živahna. Sprejeli so tudi resolucijo, ki so jo poslali prosvetno kulturnemu zboru republiške skupščine, izvršnemu svetu in republiški sekretariatu za prosveto in kulturo (resolucijo objavljamo na 2. strani). Na koncu so sklenili, da bo zbor prosvetnih delavcev odslej vsako leto.

Zanimivo je, da so ob tem zboru krožile po Ljubljani vesti, češ, »bežigradski prosvetarji stavkajo«.

Tribuna o zdravstvu

Občinska konferenca Socijalistične zveze delovnega ljudstva je 22. maja pripravila javno tribuno o zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem varstvu prebivalcev. Zbrali naj bi mnenja in predloge ter jih posredovali republiški skupščini, ki bo sprejela nov zakon. Razprava je bila nadvse živahna. Sodelovala je tudi Ziva Beltram, poslanka socialno-zdravstvenega zbora zvezne skupščine.

Odlok o prispevku od sredstev skupne porabe

Občinska skupščina je sprejela odlok o prispevku od sredstev skupne porabe. V novem odloku je določeno, da delovne organizacije ne plačujejo tega prispevka od zneskov, ki jih iz sredstev skupne porabe prispevajo na območju občine Bežigrad za gradnjo komunalnih objektov splošne rabe, za gradnjo in obnovo objektov za šolo in otroško varstvo ter za določene družbeno-politične organizacijam in društvom.

13. seja občinske skupščine

„Odločati, ne pa poslušati poročila“

Dolga poročila in kratka razprava — Nenavadne volitve

Na 13. seji občinske skupščine, ki je bila 15. maja, so odborniki izvolili novega poslanca v organizacijsko-politični zbor republiške skupščine, sprejeli so poročila o zdravstvu in varstvu občini ter izvolili novega odbornika v mestni svet.

Pred začetkom volitev poslanca je odbornik Mirko Eržen menil, da so bili odborniki premalo obveščeni o kandidatih. (V gradivu za sejo ni bilo podatkov). Predsednik občinske konference SZDL Janez Rigler je pojasnil, da je Socialistična zveza organizirala zborovanja in evidentiranje možnih kandidatov po vseh gospodarstvih organizacijah, sklicali so usklajevalni zbor in o kandidatih razpravljali tudi na seji zbora delovnih skupnosti občinske skupščine. Potlej so spet sklicali zbor delovnih ljudi v vseh delovnih organizacijah, o kandidatih je pisal tudi »Zbor občanov«.

To je bila široka politična akcija, glede obveščanja smo storili vse, kar je bilo treba, je poudaril Janez Rigler.

Milan Kranjc je pripomnil, da bi morali biti kandidati za tako visok samoupravni organ znani predvsem glede aktivnosti in delavnosti na širšem področju, pa tudi na terenu.

Kandidata za poslanca sta bila Zdenko Roter in Vlado Lenardič. Na tajnih volitvah je od 41 glasov odbornikov dobil Zdenko Roter, 24 glasov, Vlado Lenardič 19 glasov, ena glasovalnica pa je bila neveljavna. Tako je bil Zdenko Roter izvoljen za poslanca organizacijsko-političnega zbora skupščine SRS.

Zdravstvo in varstvo

V gradivu za sejo je bilo poročilo o delu sveta za zdravstvo in socialno varstvo, poročilo o delu zdravstvenih domov in Zavoda za socialno delo ter informacija o družbeno denarni pomoči odraslim osebam v občini.

Mirko Eržen je dejal, da skupščina ni sklicana zato, da vzema na znanje poročila in informacije, temveč, da sklepa in odloča. Menil je, da takšne informacije odborniki lahko dobijo, ne da bi se sestajali v skupščini. Mnenja o takšnih informacijah naj dajejo pristojni sveti, skupščina pa lahko samo sklepa in odloča, je še enkrat ponovil Mirko Eržen.

Predsednik sveta za zdravstvo in socialno varstvo Stane Hvale je menil, da skupščina tudi usmerja delo svetov, le-ti pa želijo vedeti, če pravilno delajo ali ne. Govoril je še o delu sveta za zdravstvo in socialno varstvo v preteklem letu, ter se zadržal na nekaterih poglavitnih stališčih, ki jih je sprejel svet.

● Sodiijo, da je bila prenagljena ukinitve ambulante za mentalno higieno v zdravstvenem domu Bežigrad in je dobro vpleljena služba za zdravljenje alkoholikov prenehala s delom, posledice pa čutijo bolniki in strokovne službe; najti bo treba ustreznike prostore za bežigrad-

Imenovanja

Občinska skupščina je na seji 15. maja potrdila naslednje predloge komisije za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja:

V skupščino komunalne skupnosti za zaposlovanje so imenovali Rudija Bukovca iz podjetja IMP in Tatjano Šmid iz »Termike«.

V svet za otroško varstvo pri temeljni izobraževalni skupnosti Ljubljana so imenovali Zinko Zajc, direktorico vzgojno-varstvene ustanove »Cieibana«.

Več sodnikov

Občinsko sodišče Ljubljana II, ki deluje na območju občin Šiška, Bežigrad in Vič bo imelo posled 20 sodniških mest. Doslej so jih imeli 18, vendar niso zmogli vsega dela, predvsem na pravnem in zapuščinskem oddelku.

Za nova sodniška mesta bodo objavili razpis in občinsko skupščino tudi seznanili s kandidati.

Denar za financiranje občinskega sodišča je zagotovljen v proračunu mestnega sveta.

NAROČITE

**ZBOR
OBČANOV!**

Komu pripada ekstra-profit?

V razpravi odlok o izkoriščanju peska, gramoza in mivke

V predzadnji številki našega lista smo objavili reportažo o tem, kako je gradbeno podjetje »Gradiš« v Jaršah na račun prebivalcev Tomačevega in Jarš poskušalo razširiti sedanjo peskovno jamo tudi zunaj tistih meja, ki so za peskovno jamo določena po generalnem urbanističnem načrtu Ljubljane. Ne reportaži, pač pa poskus »Gradiš«, je povzročil precej hude krvi med prebivalci, na občini in na mestnem svetu. Beseda na pravem mestu je povzročila tudi ogorčenje pri »Gradišu«. Tako ali tako, stvar se je do neke mere pravično uredila. Toda ob tem so na mestnem svetu sprožili vprašanje peskovnih jam in izkoriščanja gramoza, peska in mivke na področju mesta Ljubljane. Predhodno so strokovnjaki izdelali analizo obstoječega stanja pri izkoriščanju peska na mestnem področju in ugotovili, v kako neenakopravnem položaju so tista gradbena in komunalna podjetja, ki nimajo lastnih gromoznic in možnosti izkoriščanja gramoza neposredno v savski strugi, glede na gradbena podjetja, ki imajo lastne gromoznice, in s prodajo peska, prodajo mivke služijo lepe denarje. Ob tej priliki so tudi ugotovi-

vili, da pri izkoriščanju gramoza, peska in mivke, niso zaščiteni družbeni interesi, zlasti v tem, da odprtih jam nihče ne zadela in jih ponovno spreminja v gospodarsko zemljišče, kot je bilo pred izkoriščanjem. Tako trpi zunanji videz okolice, predvsem pa prostor izgublja na ekonomski vrednosti.

Ob tej priliki so tudi odkrili ekstremne primere divjega izkoriščanja peska tako s strani družbenih podjetij, kot s strani privatnikov. Odpirali so gromoznice sredi rodovitnih polj in jih spreminjali v puščavo. Ker je enkrat, dvakrat trikrat sejan pesek, zlasti pa mivka, v Ljubljani iskan, zelo dragocen gradbeni material, je seveda lastniku parcele izkoriščanje gramoza sto in tisočkrat pri- neslo večjo gospodarsko korist kot kakršnakoli poljedel- ska kultura na isti površini.

Ista analiza za člane odbora pri mestnem svetu in kasneje za člane mestnega sveta Ljubljane je ugotovila nevzdržljiv, divji režim pri izkoriščanju peska, prodajo in mivke za Savo od Tacna do Litije. Na eni strani daje družba po predpisih in namensko znatna sredstva za obrambo pred vodami, torej pred Savo

in Ljubljano, na drugi strani pa je nekontrolirano in nestrokovno divje izkoriščanje peska, prodajo in mivke tik za savsko škarpo ta sredstva enostavno uničevalo. Vsaka večja voda, poplava, je porušila bregove in v divje izkopanih luknjah in kotanjah našla oporo za večjo rušilno moč, da je uničevala škarpo in poplavljala bližnjo in daljnjo okolico. Kar je zlasti pomembnega pri takšnih rušilnih poplavih je dejstvo, da je družba vedno utrpela znatno škodo, nekatera podjetja, zlasti pa privatniki, pa so imeli korist, ker so na naplavljenih površinah na lahek in cenen način izkoriščali pesek, gramoz in zlasti mivko. Preveč boleče bi bilo na tem mestu omeniti še druga dejstva, kako so mnogi na račun peska, gramoza in mivke na lahek način v preteklih letih bogateli, družba pa pravzaprav ni imela veliko od njihovega bogatenja. Zato ima odlok, ki ga je mestni svet pred kratkim dal v razpravo vsem petim ljubljanskim občinskim skupščinam namen, da na področju mesta Ljubljane, enotno in načrtno uredi izkoriščanje peska, gramoza in mivke.

Bistvenega pomena v odloku je določba, po kateri se

Takole razdejanje je povzročila letošnja pomladanska poplava v Lazah pri Kresnicah. Sava je porušila močno škarpo in razširila desni breg za več deset metrov. Vzrok razdejanja pa ni samo narasla Sava, ampak luknje tik za škarpo, v katerih so divji peskarji kopali gramoz, pesek in mivko. V teh luknjah je voda našla moč in dobila silo.

štejejo mineralne surovine za rudno blago in so dobrina splošnega pomena. Če so mineralne surovine torej rudno blago, imajo svojo vrednost. Toda ta vrednost v socialističnih družbenih odnosih ne more pripadati tistemu, ki to blago izkorišča, ali ga posredno ali neposredno prodaja kot tudi ne tistemu, ki je lastnik, bivši lastnik ali upravljalec takega zemljišča. Pri mineralnih surovinah, ki imajo svojo uporabno vrednost je razumljivo, da se pri neurejenih zemljskih odnosih in pri prodaji gramoza, pojavlja »ekstra profita«, ki ga tudi imenujemo diferencialno rento. Pri neurejenih odnosih ta renta deloma pripada lastniku, upravljalcu zemljišča ali pa tudi delovni organizaciji, ki opravlja tako dejavnost, kar se odraža v njeni akumulaciji. Vsaj moralo bi biti jasno, da tak »ekstra profita« lahko v socialističnih druž-

benih odnosih pripada samo družbi ali bolj konkretno, občini.

Sicer nekoliko drugačna, toda v bistvu enaka situacija je pri izkoriščanju prodajo in mivke iz naravnih vodnih tokov. Družba je vodno gospodarske zadeve poverila ustreznim gospodarskim organizacijam, ki pa ne more imeti na račun izkoriščanja prodajo in mivke posebne dohodke, ker le ta ni rezultat njihovega dela, temveč prirodnih sil, zato je tudi tu vprašanje izkoriščanja mineralnih surovin, pravica občine. Organizacija, ki opravlja vodno gospodarske zadeve lahko pri tem le štiti interese vodnega gospodarstva.

Osnovni koncept odloka, o katerem je že razpravljala tudi bežigrajska občinska skupščina, je v tem, da se mineralne surovine na območju ljubljanskih občin izkoriščajo le po posebnem načrtu,

ki ga izdela tista organizacija, kateri bo poverjeno celotno izkoriščanje mineralnih surovin na območju Ljubljane. Katera bo ta organizacija ali pa bo to poslovno združenje, je stvar zase. Bistveno je, da bo postopek za pridobitev lokacijskega dovoljenja vezan na zakon o urbanističnem planiranju, lokacijsko dokumentacijo oz. lokacijsko dovoljenje. Poseben režim bo predviden za izkoriščanje prodajo in mivke iz naravnih vodnih tokov. Namen odloka je zaščititi naravo, zagotoviti racionalno izkoriščanje obstoječih zalog mineralnih surovin, urediti zemljišča po končnem izkoriščanju in urediti sedanje zapletene odnose uporabnikov gramoza, prodajo in mivke.

Predvideno je, da bo odlok, če ga bodo sprejele vse občinske skupščine, in ga potlej izdal mestni svet Ljubljane, začel veljati 1. januarja 1969.

Občinski mlini počasi meljejo

Stara tovarna JUB v Dolu obratuje na vodni pogon. Zato je že v predvojni Jugoslaviji bilo potrebno vodnopravno dovoljenje. Tovarna ga je imela in nanj se ni nihče spomnil, dokler ni 1965. leta zvezna skupščina sprejela temeljni zakon o vodah. Tam piše, da je tudi dandanašnji čas potrebno imeti vodno gospodarsko dovoljenje, sicer bo tovarna plačala deset milijončkov dinarjev kazni, pa tudi odgovorni tovariš bo odrinil sto jurčkov.

Stara dobra tovarna je zaprosila svojo občinsko skupščino (bežigrajsko), naj ji izda vodno gospodarsko dovoljenje. Imamo namreč tudi republiški predpis o vodah, ki pravi, da za vodno napravo z manj kot 1000 kW moči, izda vodno gospodarsko dovoljenje občina. Tu pa se je zataknilo. Vlogo so poslali 23. marca 1967. leta in še zdaj niso dobili odgovora. Tudi na urgenco ne, ki so jo poslali 1. aprila letos.

Imajo smolo, da so menda edina bežigrajska tovarna, ki še obratuje na vodni pogon in na občini za takšne »zunaj serijske« primere pač nimajo časa.

Nova naselja in avto-busni promet

Ljubljancem, ki so se pred nedavnimi v okolici Javnih skladišč razgledovali po lepih travnikih in poljih, ugotavljajo, da rastejo tam naselja, ki bodo dala varno zavetje številnim novim občanom nove Ljubljane. Prebivalci tega predela so zelo veseli lepih stanovanj, pa tudi tega, da je v tem okolju že tudi poskrbljeno za marsikaj: tam je poleg mesarije in pekarije tudi samopostrežna trgovina ter razni obrtniki. Nekaj pa pogršajo prebivalci tega predela našega mesta, in to je, da vozi mestni avto do Javnih skladišč le do 21. ure, tako, da je mnogim onemogočeno udeleževati se kulturnega življenja, katerega so deležni prebivalci centra mesta.

Morda bi se direkcija Ljubljana-transporta le odločila, da bi tudi na proti številka 7 uvedla morda na pol ure ali na uro vožnjo, da bi tako omogočili obisk gledališč ali kina tudi ljudem, ki stanujejo na tem področju.

Tovarna dekorativnih tkanin

Stara tovarna - novi problemi

Tovarna dekorativnih tkanin (nekdanji Eifler) nasproti vojašnice ob Titovi cesti, je ena najstarejših bežigrajskih tovarn. Sedež podjetja je v Šiški, v obratu za Bežigradom pa je le še pripravljalnica in tkalnica plišev.

Z modernizacijo so močno povečali proizvodnjo. Pred štirimi leti so stali 65.000 kvad. metrov blaga na mesec, zdaj pa že 100.000 kvad. metrov mesečno. Povečanja niso dosegli z več zaposlenimi, pač pa z boljšo organizacijo dela, uvedbo več strojnega sistema dela v tkalnici in modernizacijo delovnih sredstev. Zaradi visoke proizvodnje tkalnice so morali povečati prostore za obdelavo tkanin. Za barvarno in končno obdelavo so zgradili nove prostore v Šiški, kamor nameravajo preseliti obrat iz Titove ceste.

Tkalnica zdaj dela s polno zmogljivostjo. Pripravljajo nove artikle, vendar to ni tako enostavno, kot je trgovcu blago uvoziti. Potrebujemo nove materiale, s tem pa seveda devize. Ugodneje bi bilo, če bi pri nas uvažali surovine, ne pa tkanine, saj bi za enak denar lahko nabavili še enkrat več kvaliteten surovin, dobili bi moderne izdelke in še bolj bi uspevali pri izvozu, saj bi nudili tisto, kar je tudi zunaj moderno. Pri tem velja še omeniti, kako težko se je uveljaviti na tujem trgu: v Avstriji morajo plačati za blago, uvoženo iz Jugoslavije, 40 odst. carine in drugih dajatev, če pa ga uvozijo iz držav evropskega skupnega trga pa le 18 odst. To se pravi, da mora naša

tovarna ponuditi blago znatno ceneje, če hoče sploh vzbuditi zanimanje.

V kolektivu, ki se je vsekolzi trudil in uspeval, se sprašujejo, kako bo v prihodnje. Ali naj prizadevni ljudje zapuste kolektiv, če bodo morali zmanjšati proiz-

vodnjo? In kje jih bodo zaposlili? V tovarni dekorativnih tkanin so modernizirali obrate, povečali produktivnost dela, izboljšali kvaliteto in s tem znižali proizvodne stroške, zato kljub oviram želijo uspevati tudi v prihodnje.

Prva avtomobilska cesta pri nas

Načrte pripravljajo v bežigrajskem podjetju »Projekt - nizke zgradbe«

Bežigrajsko podjetje »Projekt nizke zgradbe« pripravlja načrte za gradnjo dvopasovne oziroma štiristezne, torej prve prave avtomobilske ceste pri nas, in sicer na odseku Ljubljana-Vrhnika-Postojna-Razdrto.

Meritve na terenu so v glavnem končane. Pripravljena je vrsta variant, po katerih naj bi stekla cesta od Dolgega mostu na Viču do Vrhnike. Studije so končane, zdaj je v delu idejni, za njim pa pride na vrsto glavni projekt, ki naj bi bil dokončan še letos.

V primerjavi s prvotno traso, ki je bila v grobem določena za odsek ceste Vrhnika-Štampetov most-Dervise (Logatec)-Unec-Postojna so nastale po podrobnih študijah manjše korekture. Za celotni odsek ceste Ljubljana-Postojna bo idejni projekt končan do julija, glavni projekt pa do novembra leta.

»Projekt nizke zgradbe« bo hkrati pripravil tudi načrte za odsek te ceste na Štajerskem, in sicer Celje-Hoče.

Vse variante v smeri proti Trstu se zaenkrat končujejo pri Razdrtem, odtod naprej pa bodo po vsej verjetnosti odcepi — eden proti Trstu, drugi pa proti Gorici.

Več variant obstoja za cesto mimo Vrhnike. Najboljša bi bila preko barjanskih osamelcev, vendar bi bila precej draga. V zadnjem času prodira mnenje, naj bi cesto speljali po že obstoječi cesti (skozi naselja), ki bi se pri Sinji gorici končno odcepila z nje in zavila proti Verdu. Ker odločitev za ta odsek oziroma za varianto še ni padla, ljudje od Dolgega mostu pa do Vrhnike nezadovoljni čakajo, kdaj bodo lahko nadaljevali že začete gradnje individualnih hiš.

In kakšna bo avtomobilska cesta? Celotna trasa bo široka 26,40 metra. Oba voznopasova bosta široka po 7,5 metra, vmes bo 4 metre zelenega pasu, na obeh straneh cestišča pa še po 2,5 metra odstavnega pasu. Ostalo je namenjeno za bankine.

Tudi ta škarpa od šentjakobskega mostu proti Zalogu je bila že uničena, čeprav je pred leti veljala precej denarja. Ker je od varnosti desnega brega Save odvisno več sto hektarov rodovitne zemlje, je vodna skupnost Ljubljana-Sava začela popravljati porušeno škarpo.

In vendar smrdi...

Štiri leta čakamo na obljubljeni čistilne naprave

Samo od obljub se peserke, če prej ne dobi kakšno staro kost... Kakor smo že zapisali, so obljube, da bodo na Asfaltni bazi (Črnuče) montirali čistilne naprave, stare prav toliko kot baza sama. Ko zdaj ponovno premlevamo ali baza smrdi ali ne, pozabljamo, zakaj so se stare obljube razkadile z dimom, ki se vali iz dimnika iz dneva v dan — dolga štiri leta. Obljuba dela dolg, ne pa nove obljube!

Podjetje Slovenija ceste tako odgovarja prizadetim prebivalcem na Črnučah, na Ježi, Podborštu itd.:

»Po začetku obratovanja asfaltna baza smo na zahtevo inšpekcijskih služb naročili pri Zavodu SRS za

zdravstveno in tehnično varnost merjenje zraka ob bazi. Merjenja so pokazala, da koncentracija odpadnega prahu in par ni zdravju škodljiva za delavce, ki delajo v neposredni bližini in prav tako ne za ostale prebivalce v neposredni okolici.

Kljub temu želi podjetje zmanjšati odpadke, ki grejo skozi dimnik s primernimi napravami... (tako pišejo 6. maja 1968). »Zato je Delavski svet podjetja namenil 45.000,00 N din za izdelavo načrtov oziroma študij, kako naj se odprave uredi.«

Upravičeno se vprašamo, kdaj za to storili. Pred leti ali šele letos? Podobne, če ne povsem iste besede so nam nekam silno znane!

»Po planu bi morali biti načrti v letošnjem letu gotovi tako, da bi prišlo pozimi do izdelave in montaže naprav za odpravevanje,« nadaljujejo. »Pri tem pa nastaja več težav. Pri nas se pripravljajo zakon o onesnaženju zraka, vendar še ni izšel in zato še ni predpisana dovoljena koncentracija, kar je za projekt in napravo bistvenega pomena.«

Torej lahko mirno čakamo, da bo izšel zakon, dotlej se pa lahko po mili volji dušimo v dimu in smradu, ki sicer sploh ni nevaren, kakor so pokazale meritve pred štirimi leti...

»Doselej je bila izdelana ena študija za odpravevanje na vodo, toda ta ni izvedljiva,

ker zahteva urno 64 kub. metrov vode, česar črnuški vodovod ne zmore, prav tako pa odplake ne smemo spustiti v kanalizacijo.«

Odplak iz asfaltna baze ne smejo spustiti ne v Savo ne v kanalizacijo, v zrak pa lahko, ker še ni ustreznega zakona... Ribe in kanalizacija so zaščitene, ljudje pa ne!

»Zato smo se posvetovali s tovarnarjem, ki je dobavil asfaltno bazo, da nam on dobavi tudi pripadajočo odpravevalno napravo. Toda tudi z njim nismo mogli skleniti pogodbe za dobavo, ker nam ne more garantirati 100 odst. odpravevanje, mi pa toleranco ne vemo, ker zakon še ni izšel.«

Kako prepričljivo! Torej bi že zdavnaj montirali na nesrečno asfaltno bazo ustrezne filtre, če bi vedeli, kaj bo zahteval zakon. Dobavitelj opreme prav gotovo zelo dobro ve, kakšne norme veljajo v industrijsko razvitem svetu, zato bi ne bilo težko, ko bi hkrati z asfaltno bazo dobili tudi čistilne naprave. Pa čeprav ne takšnih, kakršne šele bo (!) predpisal naš zakon. Bolje nekaj kakor nič, mar ne?!

»Moramo poudariti, da rešitev problema ni enostavna in da je zato potreben daljši čas (to, mimogrede, prizadejo zelo dobro občutijo na svoji koži) za projektiranje. Ni namreč vseeno, če izdamo cca 15 milijonov S din za neko napravo (toliko namreč stane uvožena), če nimamo garancije, da bo zadeva z uspehom delovala.«

»Vsak odgovor je dober, če tudi ga pes na repu prinese, so včasih vedeli povedati stari ljudje.

»Moramo pa pri vsem tem poudariti, da nekateri posamezniki (prav gotovo tudi poročevalci v časopisu) stvar pretirano napenja in napihujejo. Baza namreč obratuje v vseh mejah, ki so po dosedanjih predpisih zahtevane. Dim, ki prihaja iz asfaltna baze, še zdaleč ni istoveten z onesnaženjem zraka, ki ga povzroča naša industrija v vseh mestih Slovenije. Po tej logiki bi torej morali takoj ustaviti obratovanje skoraj celotne slovenske industrije.«

Kar drugi lahko počno, naj bi bilo dovoljeno tudi nam. Če komu preveč smrdi okrog asfaltna baze naj se torej izseli kamor hoče, bi to pomenilo lepo po domače. Mi smo asfaltna baza, kaj ste pa vi?

»Iz vsega povedanega« sledi v odgovoru prizadetim ob-

Pojedli so besedo

Zgodba o asfaltni bazi na Črnučah je stara štiri leta, prav toliko pa tudi obljube o čistilnih napravah, ki naj bi okoličane rešile neznosnega smradu in nevarnosti bolezni.

Zdaj po štirih letih smo spet dobili samo obljube, da bo stvar v najkrajšem času ugodno rešena. Torej obljube na obljube.

Nedaleč od asfaltna baze je lani jeseni dozorelo zelje. Krasne trde glave. Lastnik je zelje prodal na Hrvaško. Ni pa minil teden dni, ko se je kupec ves ogorčen vrnil in zahteval, da lastnik vzame zelje nazaj. Zakaj? Od prve do zadnje — vse zeljnate glave so bile praktično neuporabne. Od »srca« pa do zadnjega lista je bila vsaka impregnirana s svojo belim prahom, ki ga proizvaja asfaltna baza...

Takšnih in podobnih primerov bi lahko našeli še več.

Podjetje »Slovenija ceste« je bojda poslalo dva svoja strokovnjaka v Nemčijo, da proučita, kakšne čistilne naprave premorejo tam — za asfaltna baze. Oba človeka bosta prav gotovo ugotovila, da jih sicer imajo, vendar pa da ne bodo dobre... Zakaj?

Kakor smo že zapisali, nikjer na svetu ne grade asfaltnih baz v neposredni bližini naselij, temveč najmanj 10 do 15 kilometrov v stran, ponavadi ob robu gozda. In še tam morajo nanje montirati čistilne naprave.

Vsaka debata okrog zakona o stopnji onečiščenega zraka, ki ga sploh še ne premoremo, in o čistilnih napravah, je povsem odveč, dokler izvora neznosnega smradu (asfaltna baza) ne preselimo na primernejši kraj.

Kaj je sanitarna inšpekcija ukrenila proti smradu in dimu, ki ga bruha ljudem naravnost v pljuča kotlarna (mazut) v Savskem naselju? In druge mazutarne za Bežigradom?

Izgovor, da so vmes objektivne težave (spricho slabih naprav mazut izgorave le napol), so kaj žalove. Še bolj žalov pa je izgovor, da čakamo na zakon, ki bo točno zakoličil, koliko smradu in dima smemo vsrkavati v svoja pljuča in koli ko ne.

Vse moderne naprave — od ogrevalnih do industrije — smo zgradili zato, da bi človek lažje in bolje živel, ne pa slabše. In, ker tega doselej še nismo prečkali, je prav, da se spomnimo, kdo je naše največje bogastvo!

Močnejši smo zato tisti, ki se sklicujemo na človeka, ne pa tisti, ki čakajo na zakon.

NIKO LAPAJNE

Ali jih bomo čez nekaj let prijeli za besedo

„Topol je bolj rentabilen kot pšenica“

V Dolu sestane s predstavniki »Agrokombinata Emona«

Nedavno je krajevna skupnost v Dolu sklicala sestanek predstavnikov Vodne skupnosti »Ljubljana-Sava«. »Agrokombinata Emona«, političnih organizacij občine, povabila je samega župana in tajnika občinske skupščine Bežigrad, pa celo republiške in zvezne poslance. Šest točk je bilo na dnevnem redu, toda že po prvih izgovorjenih besedah je bilo jasno, da je bil sestanek sklican kot nekaj zadnji obracun z »Agrokombinomatom«, ki je z arondacijo levega brega Save odvzel kmetom zemljo. Povod za tak obracun je bilo to, da je pred dnevi »Agrokombinat-Emona«, in sicer gozdni obrat, v Dolu z rampo zaprl lokalno cesto z namenom, da bi divji izkoriščevalci peska in gramoza ne mogli na zemljišče »Agrokombinata« in nekontrolirano odvažati pesek, gramoz in mivko.

Sestanek je bil več kot plodovit, tehten in kot se je videlo nazadnje, zelo potreben. Predsednik krajevne skupnosti je povedal, da posejda ključ za ključavnico, ki odpira in zapira omenjeno zapornico, zato »Agrokombinat-Emona« naj ji vrne ključ. »Agrokombinat-Emona« je zaprl lokalno cesto na svoje zemljišče, ni storil ničesar v škodo tega ali drugega. Nihče na sestanku pa ni omenil, da so štirje privatniki v Dolskem postavili prav takšno zapornico, od katere pa niso nikomur izročili ključa in sicer, da bi divji prevozniki, ki ne spadajo v njihovo skupino ne prihajali na zemljišče, ki pa je past SLP in ne odvažali peska, mivke in gramoza s področja, ki je interesna sfera teh štirih privatnikov. Toda to ni bistveno.

Znova, kot toliko let prej, arondaciji v korist »Agrokombinata Emona« in nešteti pomisleki, da je bila ta arondacija upravičena, pa pomisleki, da bodo topolove plantaže na 700 ha, ki jih pripravlja gozdni obrat »Agrokombinata Emona«, uspeli. Inž. Drago Gruič, ki je na tem sestanku zastopal »Agrokombinat Emona«, in še posebej gozdni obrat, je navzočim podal koncept ustvarjanja topolovih plantaž na levem bregu Save. Prav z nobenim drugim namenom ne objavljamo njegovih izjav, kot s tem, da bomo čez nekaj let imenovanega inženirja prijeli za besedo, če se njegova izvajanja ne bodo uresničila. Dejal je:

»V Zalogu imamo šest let staro topolovo plantažo na

površini 30 ha. Plantaža je med Savo in Ljubljano na ozemlju, ki ga tri do štiri krat letno zalije voda, včasih tudi do dva metra visoka. Po tem vsakdo lahko ugotovi, da je plantaža na površinah, ki jih ne bi bilo mogoče zasaditi z nobeno drugo njivsko kulturo, kjer pa tudi običajen gozd ne bi uspeval. Topol je torej prav nalašč za takšno poplavljenja področja. Da je to res in da je topol gospodarsko rentabilen, sledeči strokovni dokazi:

V šestih letih so dosegla topolova drevesa v Zalogu višino tudi do 15 metrov, nekatera čistega stebila 7 do 8 metrov. Skoraj vsa drevesa so v premeru debela od 30 do 45 cm, kar je za šestletno obdobje rekord. Treba je namreč vedeti, da prvo poskusno topolovo plantažo v Zalogu sestavljajo drevesa zelo različnih sort in da vse sorte niso enako dobre. Od obstoječih je gospodarsko uporabnih le pet do šest topolovih sort. Te sorte uporabljamo in jih bomo se uporabili pri urejevanju 700 ha topolovih plantaž na levem bregu Save. Te sorte so za naše prilike najboljše glede na koriščenje tal, odpornost proti boleznim in škodljivcem, pa glede na klimo itd. Res je tudi, da smo v teh letih ugotovili že najboljšo tehniko sajenja in gnojenja, ki jo s

pridom uporabljamo v novih masovnih komercialnih topolovih nasadih. Se to bi bilo morda interesantno:

Topolove plantaže dajejo pri obratovalni dobi 12 do 15 let 30 do 40 kub. metrov na ha povprečnega letnega prirastka, medtem ko dajejo nasadi iglavcev v obratovalni dobi 30 — 50 let največ do 20 kub. metrov na ha. Izračun je pokazal: če daje poskusna prva plantaža v Zalogu po dosedanjih meritvah in ocenah 35 kub. metrov lesnega prirasta na hektar in bo ta prirastek vsako leto večji, bo dal 1 ha plantaže letno od milijon 800 tisoč do dva milijona starih dinarjev čistega dohodka. Ta dohodek je višji kot je dohodek pri pridelovanju koruze, pšenice, sladkorne pese, oljne repice ali katerekoli poljske kulture. Račun je torej tudi vzrok, zakaj se je »Agrokombinat« čez noč premislil glede živnorenjske farme, ki jo je hotel zgraditi na arondiranih površinah in pristal na urejevanje topolovih plantaž. Samo to in toliko...

Kot smo dejali, sestanek krajevne skupnosti v Dolu je bil potreben in če nič drugega, pomiril je kri vsaj za toliko časa, da bo »Agrokombinat Emona« na arondiranih površinah pokazal svoj uspeh ali pa neuspeh. Tedaj bo znova sestanek, ki bo verjetno drugače izzvenel. Jak

Gozdni obrat »Agrokombinat Emona« je zato, da bi preprečil nejeverneže pa tudi zato, da bi sam dobil oporo za nadaljnje delo, organiziral strokovno ekskurzijo najvidnejših gozdarskih strokovnjakov, da so si ogledali novo topolovo plantažo na levem bregu Save.

Foto: M. Ciglic

„Štehvnanje“ v Savljah

Prireditev bo v nedeljo 7. julija popoldne

Prosvetno društvo Savlje-Kleče skoraj ne pozna mrtve sezone. Običajno so podobna društva aktivna le pozimi, v Savljah pa se prav zdaj pripravljajo na tradicionalno »štehvanje«.

Letos bo malo drugače, nam je dejal Janez Markelj, blagajnik društva, sicer pa že več kot deset let eden najbolj poštvovalnih funkcionarjev. Štehvnanje bo sredi vasi v Klečah, tako kot ga je videti na Koroškem. To bo imelo svoj učinek, saj poslopja ob cesti spominjajo na koroško vas. Od zadržnega doma bo šel sprevod konjenikov in folklorne skupine do srede vasi Kleče, kar bo dalo prireditvi še več živahnosti.

Štehvnanje bo v Savljah letos že enajstič. Ljudje ga navdušeno spremljajo in tudi radi pomagajo. Dobili smo tudi vabilo, da bi štehvnanje ponovili na kopališču pri Sturnu, pa v Piranu. Vendar takšno gostovanje zahteva veliko organizacijo.

Štehvnanje v Klečah bo v nedeljo 7. julija ob 15.30 uri.

Sodelovala bo seveda naša folklorna skupina, pa še zabavni ansambel »Iskra«, ki bo igral tudi na zabavi v zadržnem domu.

Folklorna skupina je imela letos že več nastopov.

Sodelovali so na pevsko-glasbeno-folklornem večeru, na proslavi dneva žena in na prireditvi »Saveljska pomlad« ob dnevu mladosti. Plesali so tudi na reviji bežigrajskih prosvetnih društev na Črnučah ter nazadnje na prireditvi »Kresna noč«, ki jo je gostinško podjetje Bežigrad priredilo na kopališču na Ježici.

Kaj pa dramska skupina?

Nobeno drugo društvo v občini ne goji toliko dramatike, kot mi. Večkrat smo nastopali na dramskih revijah, pripravljamo se spet za prihodnje leto. Veliko zasluge ima režiser Roman Novelli. Ne vem kako bi bili vsemu kos, če njega ne bi bilo. Pripravljamo tudi proslave in pomaga pri organizaciji štehvnanja. Dramska skupina je lani uprizorila komedijo »Klopčič«, ki smo jo ponovili še v Trzi-

nu, Dobrovi, Pirničah in Bukovici, nekaj predstav pa bo še jeseni.

Povejte kakšno značilnost o delu vašega društva.

Na obćnem zboru vselej napravimo program dela in ga predvsem točno izvedemo. Že lani smo, na primer, naredili izlet na Koroško in si tamkaj ogledali štehvnanje, ko smo imeli v načrtu, da bomo letos spet imeli v Savljah to prireditev.

Kaj pa bi še radi uredili?

Stara želja je, da bi v zadržnem domu odprli klubsko sobo. Deset let že traja borba za prostore, ki jih zaseda stranka. Letos bi radi uredili še priključek za centralno kurjavo do tovarne »Tonosak«. V domu centralno kurjavo že imamo, vendar peč slabo greje. Tovarna »Tonosak« nam je pripravljena pomagati. Letos bodo imeli remont in takrat bi naredili priključek centralne kurjave do našega doma.

KOSTNICA NA ŽALAH

Urejen spomenik

Dolga je doba petdesetih let, odkar so se slovenski vojniki uprli v Judenburgu avstro-ogrske soldateske. Leto kasneje so se mnogi mladi prostovoljci borili za svobodo prelepe Koroške. Po plebiscitu pa sta Sloveniji pripadla Maribor in Mežiška dolina, Avstriji pa velik del Koroške.

Mnogi, ki so v teh časih aktivno sodelovali, še živijo in v njih še niso pobledeli spomini na te burne dogodke.

Onim udeležencem, ki so izgubili v tistih dneh svoja mlada življenja, je hvaležni slovenski narod postavil na Žalah veličasten spomenik, okroglo stavbo — kostnico.

V tej stavbi so v podprtiličju shranili mnogo kosti padlih junakov, v prtiličju pa so v sarkofagih shranjene kosti petih voditeljev judenburškega upora, katerih vodja je bil borec Hafner. Imena vseh 4000 padlih so zapisali z rojstnimi podatki v usnje vezano knjigo, ki je shranjena v posebni zidni omari.

Obćinska skupščina Ljubljana-Bežigrad ni pozabila na 50-letnico zgodovinskih dogodkov in je deloma lani, deloma letos, zagotovila upravi Žal skupno vsoto nad 1.800.000 S din za obnovo kostnice in njene okolice.

Ob tej priložnosti so obno-

vili vse napise, očistili in prebelili so zidovje, obrusili marmornate stebre, prebarvali lestence in vrata, tako da je vse prenovljeno in olepšano. Obnovili so tudi kip vojaka pred kostnico in očistili in uredili prostor in nasad pred spomenikom. Vse je kot novo in vredno ogleda tudi s strani naših šol.

Tako je občinska skupščina nekaj pripomogla k dostojni proslavi te pomembne obletnice.

Tudi udeleženci zgodovinskih dogodkov so se na 50-letnico temeljito pripravili in so v mnogih člankih v dnevnem časopisu obudili spomine na slavne dni. Sredi maja pa so priredili slovesno počastitev padlih junakov.

Nekateri udeleženci proslave ob 50-letnici dogodkov so izrazili mnenje, da bi kazalo v prostorih kostnice nadaljevati našo zgodovino borbe in poleg plošč z imeni junakov vzdati še plošče z imeni naših padlih in umrlih herojev iz NOB. Prostora je še dovolj in zadeva je vredna premisleka in uresničitve, saj bi tako imeli na enem mestu mnogo dokazov o borbenosti slovenskega naroda.

Tako izpopolnjen spomenik bi še bolj potrjeval, da »narod naš dokazuje hrani«. J. D.

TURSKA GLAVA — Mimo posebej izdelanega sodčka, postavljenega na stebri, jahajo »števovci« in ga skušajo razbiti z železnim kijem. Seveda je treba jahati v drncu in močno udariti. Sodček naj bi po koroškem ljudskem izročilu predstavljal »turško glavo«.

„Večer pesmi in folklora“ na Črnučah

Uspela prireditev na odru DPD »Svobode« Črnuče

Pod tem naslovom sta koncertem maja priredili Obćinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij in DPD Svoboda Črnuče v dvorani na Črnučah celovečerni spored pesmi, glasbe in plesa.

V uvodnih besedah, ki sta jih spregovorila član domačega društva n za njim predsednik OZKPO Ivan Dodić, je bil pojasnjen namen takih večerov. Zveza hoče z njimi vzbuditi v občinstvu zanimanje za pestro kulturno-prosvetno dejavnost, ki v obrobnih krajih še močno živi in je ne smemo meriti z najstrožimi merili.

Najprej je nastopil moški pevski zbor društva slepih »Karel Jeraj«, ki je ubrano in občuteno zapel tri pesmi:

Hajdrihovo »Prvomajsko«, Jerebovo »Moj deklič« in Vodopivčovo »Ob večerni uri«.

Temu je sledil instrumentalni trio istega društva ki je dobro odigral tri zabavne skladbe. Nato je nastopil še solist Peter Zupanić, ki je z lepim baritonom zapel dve italijanski pesmi.

Vokalni oktet DPD Svobode iz Dola je lepo zapel Bučarjevo pesem »Tam kjer pišana so polja«, Jerebovo »O kresu«, posebnost pa je vsem ugajala C. Pregljeva »Dekle moje, prinesi mi vode«.

Članica KUD-a iz Beričevega Fani Kralj je občuteno recitala Cankarjevo črtico »Greh« (Mater je zatajil).

Napovedovalec je napovedal dve recitaciji slušno prizade-

tih. Vsi navzoči so močno prisluhnili. Član KUD »Vite Zuzal« recital pesem: »Ko še nisem rekel mama«, Pepca Pavčin pa Kajuhovo: »Materi padlega partizana«. Oba sta z gestami podpirala izvajano besedilo. Verjetno si je publika mislila, da slušno prizade-

tih ne bo razumela. Dokaj občuteno je zaigral narodno zabavni ansambel »Iskra« Svobode Bežigrad dve polki in en valček. Posebnost je užgala Avsenikova skladba »Na Robleku«.

Člani KUD Savlje-Kleče, ki imajo že mnogo let folklorno skupino, so se izkazali z belokranjskimi plesi in proti koncu sporeda še s koroškimi. Z discipliniranim nastopom so vzbudili pri gledalcih mnogo zadovoljstva.

Proti koncu sporeda so na-

stopili člani dramske skupine KUD »Jurij Fleišman« iz Beričevega. Prikazali so prvo dejanje Golarjeve veselice »Dve nevesti«. Vsi tipi so bili dobro podani. Poslužili so se gorenjskega narečja. Gledalci so pozorno sledili igri in se ji od srca nasmejali.

Obćinska zveza je za to prireditev pripravila izbor dobro pripravljenih nastopov igralcev, recitatorjev in drugih. Večer je bil neke vrste »obćinska revija«, ki je prikazala uspele dejavnosti društvenih sekcij. Ta oblika dela z manjšimi društvi in sekcijami, ki dostikrat ne morejo pripraviti samostojno celovečernega programa, se je pokazala koristna.

Dvorana je bila dobro zasedena in tudi mladine je bilo precej. J. D.

Štirje fantje pojejo...

»Savski val« oživel na Ježici

Nekako pred štiridesetimi leti je Blaž Arnič vodil v Tomačevem, mešani pevski zbor, ki se je imenoval »Savski val«. Leto so minila, zbor je počasi razpadel, ime pa je ljudem ostalo v spominu.

Lani januarja so se na Ježici »vzeli skupaj« fantje in začeli prepevati. Dlje časa so se iskali in »lovili« glasove, dokler se ni izoblikovala četvorica: MARJAN BREZNIK (prvi bas), FRANCI KUNAVER (drugi bas) BOŽO SLOVENC (prvi tenor) in TONE LAVRIC (drugi tenor). Začeli so redno vaditi. Minile so ure in ure vztrajnega dela, preden so našli pravo barvo — svoj jaz.

Po tradiciji Posavcev, med katere sodijo tudi Tomačevci, so si nadeli ime »Savski val«. Vokalni kvartet ježiških fantov je eden redkih zborov, ki se ukvarja s staro slovensko narodno pesmijo. Iščejo in gojijo jo z vso ljubeznijo in vztrajnostjo, ki jo brez dvoma tudi zasluži.

Za uvod v svoje rojstvo oziroma kariero so lani spomlad nastopili na reviji pesniških zborov v Domžalah, predvsem pa hvaležnost poslušalcev. Tedaj so zares uglaseno znali zapeti komaj štiri pesmi: »Pa glih na žnabelček«, »Nocoj pa oh no-

coj«, »Kaj bi te vprašale in koroško narodno »Svetvo sonce«.

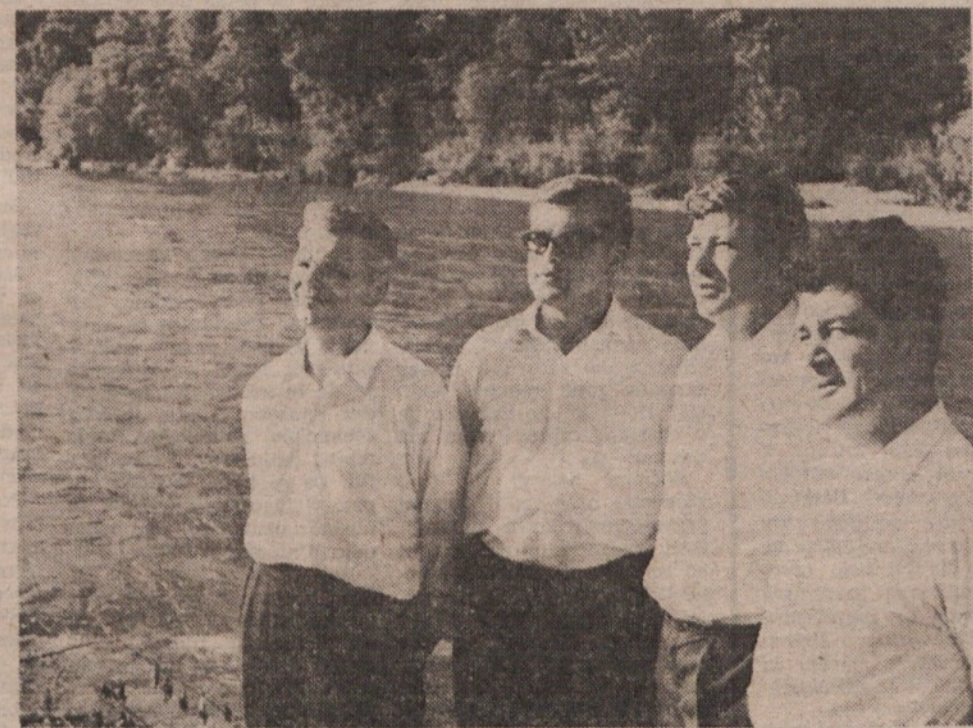
Prvi uspeh jim je dal novih vzpodbud za nadaljnje delo in seveda še večje veselje. Vztrajno so se lotili iskanja in vadbe novih pesmi. Hkrati jim je prav ob tej priliki koroški Slovenec iz okolice Beljaka ponudil, naj ga obiščejo in priredijo koncert v njegovem kraju. Zal je ponudba padla v vodo, ker so se fantje zaradi boleznih, službe in drugih vzrokov čez poletje skoraj razšli.

Jeseni so spet začeli vaditi — trikrat do štirikrat na teden, po več ur na dan. Vztrajnost je rodila uspehe. Naštudirali so 18 pesmi, kar je bilo že dovolj za celovečerni koncert.

Nastopili so v domu onemoglih na Bokalah. Poldrugo uro dolgi program so fantje dobro držali, ljudje pa so jim bili neizmerno hvaležni. Kakor se radi spominjajo, je bilo to doslej za njih eno najprijetnejših srečanj s publiko. Na zaključni zakuski, ki so jim jo priredili hvaležni poslušalci na Bokalah, so se enkrat ponovili ves program in se v družbi s 94-letnim pevcem Fajdigo spominjali preteklosti. Mož jo je tako koražno

urezal z njimi, da bi ga najraje povabili v svojo sredo...

V sodelovanju s Turističnim društvoma na Bledu in v Bohinju so v minuli sezoni priredili več samostojnih koncertov v teh dveh sloven-

Božo Slovenc, Tone Lavrić, Marjan Breznik in Franci Kunaver.

Večer športa in glasbe

Občinska zveza za telesno kulturo je priredila v Festivalni dvorani športno zabavno prireditev pod naslovom »Večer športa in glasbe«. V sporedu, ki je trajal več kot dve uri, so se pred 800 gledalci zvrstili naši znani športniki: Miro Cerar, Ludvik Zajc, Edvard Vecko, Majda Ankele, Cirila Pirc in gost iz Italije, olimpijski zmagovalec

OMIZJE REKORDERJEV IN NOVINARJEV — Od leve proti desni: Mito Trefalt, Edvard Vecko, Ludvik Zajc, Boris Cesen, Franci Pavšar, Miro Cerar, Franco Nones, Majda Ankele, Cirila Pirc in Janez Pavčič. Foto: Marjan Ciglič

v smučarskem teku na 30 km, Franco Nones. Nastopili so tudi domači bežigradski športniki Vida Oven, Miloš Mele, Slavko Premože, Janez Opeka in Dušan Kulovec.

Za zabavni del programa so poskrbeli Marjana Deržaj, Berta Ambrož in Stane Mancini, ki so ob spremljavi ansambla »Echo« zapeli nekaj pesmi in poželi dolge aplavze.

Sportniki, s katerimi so vodili pogovore naši znani športni komentatorji Evgen Bergant, Franci Pavšar in Boris Cesen, so poslušalcem povedali marsikaj zanimivega in poučnega iz svojega življenja, dela, treningov ter nastopov doma in na tujem. Svetozar Guček je pokazal barvne diapozitive iz Planice, potlej pa še terene, kjer postavljajo smučarji hitrostne rekorde ter končno smučarja-sesalca in njegove značilnosti. Tone Fornezzi pa je povedal nekaj besed o »povprečnem Slovincu«. Napovedovalec je bil Mito Trefalt.

Prireditve je odlično uspela. Po vsakem razgovoru so športniki dobili lepa praktična darila, ki so jih za to prireditve prispevali: Tovarna usnja Vrhnika, »Rašica« Gameljne, »Tonosa« Savlje, »Kroj« Škofja Loka, »Prehrana« Ljubljana, »Mercator« Ljubljana in »Slovenija

OBA SMUČARJA — Gosta iz Italije, zmagovalec z zadnje zimske olimpijade v Grenoblu, Franca Nones (na desni), je »zaslišala« sekretar bežigradske občinske zveze za telesno kulturo Janez Pavčič (na levi), ki je sicer tudi trener jugoslovanske reprezentance smučarjev-tekačev.

Foto: Miloš Svabič

MARJANA JE PELA BEŽIGRAJČANOM — Marjana Deržaj in Stane Mancini (oba sta Bežigradčana), sta se rada odzvala vabilu, da sodelujeta na prireditvi, pela pa je še Berta Ambrož. Spremljal jih je ansambel »Echo«, ki ga sestavljajo: Janez Pucihar, Igor Svava, Jurij Schult, Vladimir Jelovac in Jurij Reva. Ansambel je zdaj na trimesenčni turneji v Franciji.

Foto: Marjan Ciglič

športa. Hotel »Turista« pa je lavcev občinske zveze za telesno kulturo, ki so nalogo izvrstno opravili. Tako uspele prireditve za Bežigradom že dolgo ni bilo.

Darila za športnike so prispevali:

Tovarna usnja Vrhnika
»Rašica« Gameljne
»Tonosa« Savlje
»Kroj« Škofja Loka
»Prehrana« Ljubljana
»Mercator« Ljubljana
»Slovenija šport« Ljubljana
Hotel »Turista« Ljubljana

V imenu vseh bežigradskih športnikov in gostov se jim občinska zveza za telesno kulturo najlepše zahvaljuje.

KRIŽANKA

1. prvi slovenski dramatik, po njem se imenuje cesta za Bežigradom, 8. srebrov nitrat, ki ga v medicini uporabljajo za žganje bradavic ipd., 13. branilec, zagovornik, 15. letopis, kronika, 16. plemiški naslov, 17. oznaka Kranja, 18. zgornji del prostora, 19. rimski pesnik, elegik (»Metamorfoze«), 20. ime danske filmske igralka Nielsen, 22. kratica ljubljanske založbe, 23. pregovor, reklo, 24. zapuščina, volilo, 26. kemični znak za aktinij, 27. redkejše moško ime, 28. orjaška, a nestrupena kača, 29. kratica za: Delavski svet, 31. važna občinska denarna postavka, 34. gostija, pirovanje, 35. ime pesnika Zupančiča, 37. prvi moški, ki je živel še

v raju, 38. del telesa, 39. vroč puščavski veter, 41. akademski naslov, 42. kitajska reka, ki izvira v Karakorumu, 43. postaja na progi Kranj-Jesenice, 44. oborožen napad, napadalnost, 48. zaporniška hrana, 47. formula, golica.

NAVPIČNO:

1. vrsta kamenine, spriemek, 2. priimek slovenskih glasbenikov-bratov, 3. rimska provinca v današnji Avstriji, 4. debelo okleščeno steblo, 5. prebivalec Aonije, 6. začetnici slovenskega zborovodje, 7. besedilo, 8. izrastek na glavi, 9. sprejemno oddajna naprava, 10. slovenski sklada-telj; v ulici po njegovem imenu je sedež naše občine, 11. mestece pod Fruško goro, 12.

morska žival z lovskami, 14. vinorodna rastlina, 20. vele-trgovina za Bežigradom, 21. knjiga za slike ali znamke, 24. makedonsko kolo, 25. na-elektren delec atoma, 27. kraj v naši občini, ki se hitro raz-vija, 29. muslimanske dolge hlače, 30. srbski književnik (Stevan, »Pop Cira in pop Spira«), 31. asistenca, poma-ganje, 32. levi pritok Pada iz jezera Como, 3. slovenski slikar (Ivan), 34. glavno me-sto Francije, 35. mestece na otoku Cresu, letni tabor ježiškega »Parizana«, 36. franco-ski filmski komik (Jacques), 38. pleme, 40. tehnična atlet-ska disciplina, 42. katran, 45. kemični znak za rubidij.

Sestavil: L. Bradeško

RESITEV KRIŽANKE IZ PREJSNJE STEVILKE

1. Planica, 8. ester, 13. rodovina, 15. Stele, 16. sraga, 17. di, 18. tetka, 19. tema, 20. vrat, 22. GRAL, 23. ano, 24. Prehrana, 26. NZ (Nova Zelandija), 27. set, 28. zlo, 92. VT (Veno Taufer), 31. začep-nik, 34. čir, 35. stav, 37. cian, 38. sela, 39. Tesla, 41. rb, 42. aktiv, 43. emajl, 44. Commerce, 46. ka-det, 47. Britten.

**DOPISUJTE
V ZBOR
OBČANOV**

ČESTITAMO

Marija Erman iz Tolstojeve ulice 18. junija praznovala 85. rojstni dan.

Ivanka Lapajne iz Triglav-ske ulice 4 je 29. maja prava-vala 86. rojstni dan.

Antonija Germek iz Ježi-ce 104 je 4. junija praznovala 85. rojstni dan.

Hermína Dinter iz Hranil-niške ulice 6 je 2. maja praznovala 84. rojstni dan.

Marica Perin iz Titove ceste 107 je 25. maja praznovala 84. rojstni dan.

Franciška Stebi iz Janševe ulice 11 je 3. junija praznova-la 84. rojstni dan.

Primož Hočevar iz Gorjan-čeve ulice 6 je 3. junija praznoval 83. rojstni dan.

Janko Svetlič iz Smoletove ulice 11 je 23. junija praznoval 83. rojstni dan.

Jože Perše iz ulice Bežigrad 15 je 24. junija praznoval 83. rojstni dan.

Norma Gogala iz Titove ce-ste 16 je 27. maja praznovala 82. rojstni dan.

Lojzka Sartori iz Titove ce-ste 101 je 4. junija praznovala 82. rojstni dan.

Anton Smode iz Samove ulice 14 je 12. junija praznoval 82. rojstni dan.

Julka Sosič iz Smoletove ulice 12 je 13. junija praznova-la 82. rojstni dan.

Josip Kovačič iz ulice Beži-grad 13 je 23. junija praznoval 82. rojstni dan.

Angela Stary iz Posavskega ulice je 18. maja praznovala 80. rojstni dan.

Angela Penko iz Ulice Po-horskega bataljona 75 je 20.

maja praznovala 81. rojstni dan.

Anton Srebot iz Podmilšča-kove ulice 14 je 20. maja praznoval 81. rojstni dan.

Mara Volk iz Hubadove ulice je praznovala 80. rojstni dan.

Zora Hočevar iz Linhartove ulice 60 je 20. maja praznova-la 80. rojstni dan.

Janez Belič iz Hranilniške ulice 10 je 25. maja praznoval 80. rojstni dan.

Ana Kozina iz Titove ceste 55 je 30. maja praznovala 80. rojstni dan.

Miroslav Hubmayer iz Sta-ničeve ulice 27 je 27. maja praznoval 79. rojstni dan.

Julija Zbašnik iz Pleteršni-kove ulice 25 je 30. maja praznovala 79. rojstni dan.

Josip Gorjan iz Titove ceste 63 je 9. junija praznoval 79. rojstni dan.

Ivana Vidmar iz Titove ce-ste 143 je 18. junija praznova-la 79. rojstni dan.

Angela Hirk iz Titove ceste 48 je 2. junija praznovala 79. rojstni dan.

Janez Umik iz Samove ulice 3 je 23. junija praznoval 79. rojstni dan.

Ana Pučnik iz Pleteršniko-ve ulice 24 je 31. maja praznovala 78. rojstni dan.

Justina Radošević iz Titove ceste 94 je 11. junija praznova-la 78. rojstni dan.

Anton Ravbar iz Hranilniške ulice 1 je 12. junija praznoval 78. rojstni dan.

Antonija Avsenek iz Hranil-niške ulice 5 je 25. maja praznovala 77. rojstni dan.

Tončka Zagar iz Vilharjeve ulice 39 je 23. maja praznovala 76. rojstni dan.

Alojzija Velepč iz Livarske ulice 1 je 16. junija praznovala 76. rojstni dan.

Roža Siško iz Hranilniške ulice 14 je 3. junija praznovala 75. rojstni dan.

Anton Lemut iz Kamniške ulice 2 je 5. junija praznoval 75. rojstni dan.

Franjo Dominko iz Koroške ulice 26 je 17. junija praznoval 75. rojstni dan.

Alojzija Stamejčič iz Lužič-kosrbske ulice je 18. junija praznovala 75. rojstni dan.

Ivana Smole iz Koroške ulice 12 je 6. junija praznovala 74. rojstni dan.

Fani Beck iz Hranilniške ulice 4 je 3. junija praznovala 73. rojstni dan.

Božo Ljubič iz Triglav-ske ulice 19 je 2. junija praznoval 73. rojstni dan.

Lidija Banič iz Peričeve ulice je 24. maja praznovala 72. rojstni dan.

Nace Kaler iz Sarhove ulice 24 je 1. junija praznoval 72. rojstni dan.

Robert Ret iz Prekmurske ulice 16 je 7. junija praznoval 72. rojstni dan.

Alojzija Skok iz Parmove ulice 46 je 16. junija praznovala 72. rojstni dan.

Alojzij Hribar iz Brankove ulice 7 je 17. junija praznoval 72. rojstni dan.

Helena Bračič iz Dermoto-ve ulice 29 je 20. junija praznovala 72. rojstni dan.

Ciril Lazar iz Koroške ulice 22 je 2. junija praznoval 71. rojstni dan.

Ana Slana iz Samove ulice 29 je 9. junija praznovala 70. rojstni dan.

